

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita novenda, id equidem probamus libenter. (Az általatos katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot nyitottunk meg.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Küldőhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

A néppárt állásfoglalása.

(X) Vannak-e ennek a hazának fiai, kiknek több igazságtalanságot kellett rövid életükben elszenvedniök, mint a néppártiak? Van-e párt, melyet kegyetlenebbül üldöztek, a melyet elkeseredettebben gunyoltak, mint ez a párt? Nincs. És ennek nagyon alapos, mélyreható okai vannak. Az, hogy félnek, rettegnek tőle. Szerették volna megfojtani már csecsemő korában s mikor a kormányznak s a vele oly sok helyen szövötközött függetlenségi pártnak ez nem sikerült, a nyelvüket öltögtették rája és öltögtetik még most is, hogy szinte belenyullott a nagy erőlködésbe. Ha ártalmatlannak tartanák, ha nem féltének tőle azokat a drága pénzen összevásárolt mandátumokat, nagyon szépen békességben hagynák, jókat aludnának mellette. De látják, hogy egyházpolitikai állásfoglalása, szociális közgazdasági politikája legjobban megfelel a nép óhajának és érdekeinek, hogy nem csupán kiabál, nyelvét öltögteti, hanem tesz is, még pedig okosan, a haza és a nép érdekében.

Ime itt a kvótakérdés.

Szidják a néppártot, hogy a 67-es kiegyezés alapjára helyezkedett. Helyesen tette. Ez biztos, erősen megépített alap, olyan ember csinálta, a kit a „haza bölcsé“ nevével tisztelt meg egy nemzet. Csak aztán helyesen, okosan kell reá építeni. A hol hiba van, oda mindjárt odasujt a nép-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

A gyöngesség.

Elénken mozgó alakok váltakoznak a szalon ragyogó fényében. Itt egy csomó fiatalos verődött össze és palástolhatlan jókedvűk hangos nevetésben és élénk kézmozdulatokban nyilvánul, ott az öregebbek húzódtak meg és ki-mérséggel, halk hangon társalognak. Fél órája lehet csak még, hogy megkezdődött az estély és már mind együtt voltak a meghívottak. Senki sem maradt el, mentegtevén magát betegséggel, vagy hirtelen érkezett vendégekkel. Mert nagyon fontos ez az estély a meghívottakra. Ez a szalon egy év óta most fogad először idegent s a mint a fagyos, halk nyugalma következtetni enged, most sem szórakozásból, vagy tán a régi emlékek föllevenítésére. Ki tudja? Ezt találgatják az öregebbek s ezek közül állítja egyiket, vagy másikat a fiataloság, mint határozott tény.

Stefi báró megesküdnék rá, hogy a báróné elfeledte már az urát és szívesen fölvenné még egyszer Hymen rózsalánczait . . .

Merész, de mindenkinek tetsző vélemény. Mosolyognak rá és bólintanak.

Kálmán, a huszárfehadnagy idegesen rázza lábszárait és megszólal benne a gavallér:

— De kéreem? . . .

Mikor aztán ráfigyelnek mindnyájan, akkor megrántja széles vállát:

— Különbem nem lehetetlenség.

párt pörölye. A kvóta megállapítása nem felel meg az igazságos számításnak. Az érdekházasság, a melyet az ország 67-ben Ausztriával kötött, nem róhat ekkora terhet a szegény Magyarországra. Mert ha haladtunk is, az a haladás csak csillogás, külsőség, mögötte áll az árnyék, a sötétség, a nyomorúság a kunyhóban és a hatalmas paloták lakásaiban egyaránt. Ausztria haladt s többet megbír, mint a mi nemzetünk. Hiszen nagyon szépen kimutatta Rakovszky István keddi beszédében, hogy fogyasztásunk csak azon cikkekben van arányban Ausztriával, a melyek nélkülözhetlenek, mint szesz, olaj stb. Magyarország szeszen 1886—1894 közt 203 millió frt árát fogyasztott, Ausztria 225 millió értékűt; olajat Ausztria 42 millió, Magyarország 44 millió értékűt. De a sörnél óriási a különbség, ott 228, itt 15 millió értékűt, czukorból ott 204, itt 51 millió értékűt. Ez mutatja az óriási különbséget a két állam tehetsége, ereje között.

A néppárt ezt látva, haladéktalanul állást foglalt a kormány törvényjavaslata ellen. Legjobb szónokait küldi a harczba, a kik kitűnő beszédekben tejtik ki a párt elveit és az ország érdekeit. Nem a durvaság, nem az erőszakosság fegyvereit fordítják a kormány és pártja ellen. Nem tesznek úgy, mint a függetlenségi párti Rigó Ferencz tegnapelőtt, ki előbb kutyának, aztán disznóknak nevezte az osztrá-

S a háziasszony, ki nyugodt, szép arczával elmegy mellettünk, csak bókot hall tőlük, csak hajlongásukat látja.

Az öreg ezredes, ki lehangosabban beszél a társaságban, mintha most is komandírona, mosolyogva lép hozzá.

— Egészen megszépült, méltóságos asszonyom, mióta nem láttam.

S a mozgó szobor mosolyog a banális bókhöz. Meghajtja kissé a bolyhos fejét és tovább üdvözlöli a vendégeket.

Halk suttogás támad, ahogy Zádory grófot jelenti az inas. Minden szem a szép asszony felé fordul.

S ő ideges, nyugtalan mozdulatokat tesz, mikor oda sugja az inasnak:

— Bocssássa be.

S megjelenik Zádory. Magas termete félnéken hajlong ebben a szalonban, ahol oly otthonos volt azelőtt s amelyben oly bünnösek érzik most magát . . .

Pedig mindenki mosolyogva fogadja, hajlonganak előtte, kérdezősködnek a lefolyt év élményeiről.

A csipős nyelvű Stefi báró kötekedve szólítja meg:

— Teringettét, egész Adonisz lett belőled ez alatt az év alatt! Neked még a fogház is előnyödre válik.

S ő mosolyogva megy tovább, a háziasszony felé.

— Asszonyom, nem iparkodom mentegetni magamat, hogy idejöttem. Ha vérem kihült volna ez alatt az év alatt, ha a szívem dobbanása

kokat. Ez talán megfelel a képviselő ur szájaizének, de parlamentbe nem való, ott az igazságnak, az észnek és jognak kell uralkodnia.

A néppárt ellene beszél, ellene dolgozik a kormány javaslatának, de nem obstruál. Mert a kvótát ekkora arányban 34-4 százalékban a most uralmon lévő többség ugyanis megszavazná, akár Széll, akár Bánffy, akár Tisza venné kezébe a kormány gyeplőjét. Akkor pedig inkább Széll uralkodjék, mint azok, a kik ezt a nemzetet 25 esztendőn keresztül rabslóságban tartották. Mert, ha nem is sok javult, mióta Széll Kálmán elfoglalta a kormányelnöki széket, mégis észre lehet venni a javulást a mult és a jelen között. A választók névjegyzékének összeállítása már magában óriási vívmány, nem látjuk a bünnök, a törvénytelenységnek azt az arezálian paiaistolását, a melynek látására összeszorult a kéz és vér szökött az ember arczába.

A néppárt mindenütt ott volt, a hol a hazának igazi java munkáját igényelte. Nem félt a munkától és az a szembelileg kiesiny párt többet beszélt és tett, mint az országnak akármelyik uralmon nem levő pártja. Nem bakafántoskodott, nem szidta mindig, ha kellett, ha nem, az átkos kormányt, de nem is játszott össze titokban azokkal, a kikről szóval mindig úgy beszélt mintha egy kanál vízbe belefojtaná. Bánffy még ma is a nyakunkban ülne, ha

elállt volna, tán akkor is eljőnnék. Nem mentegtem magamat. Itt vagyok, hivatalanul. Tűrjön meg, vagy utasítson ki. Jogában áll!

S az asszony szívére szorította a kezét és érezte, hogy dobog az vadul, hogy hánykolódik, mint a fészkeből kiesett kis galamb. Egy év óta volt ez az ember sötét gyűlöletének tárgya, egy év óta várta remegéssel, hogy találkozzék vele és megvetésével sújtsa, mint az orgyilkost, vagy mint az árulót.

Ez az ember ölte meg férjét . . . Űlt rá egy évet s most idejött hozzá, az ő estélyére.

— Nem utasítom ki, Zádory, előbb beszélni akarok önnel.

— Asszonyom rendelkezésére állok!

— Vártam már ezt az alkalmas, régen vártam, hogy szólhassak önnel, aki gyilkosa volt az uramnak, hogy megkérdézzem, miért tette, hogy a lelkébe lássak és tapasztaljam ott a küzködést tette aljasságának tudatával, a lelkiismeret vad mardosását, a megtörtséget. S ön mosolyogva jön előm, vallomással kezdi. Oh, ha tán az előbbit tapasztalom, meggyöngült volna gyűlöletem, de így, mikor azt kell gondolnom, hogy vagy színész ön, vagy gyenge ember, kinek már igen erőtlen hangon beszél a lelkiismerete, így még jobban gyűlölöm, mint eddig.

— Téved, méltóságos asszonyom . . .

— Ne szakítson félbe. Tudta-e maga azt, hogy szeretem az uramat? Ezt tudnia kellett. S ha nem tudta, léha ember ön, ki hü nőt nem ismer, vagy nem akar ismerni; elbizakodott, önző, ki nem törődik a mások boldogságával,

a híres függetlenségi párt egy részének szívbéli óhaja beteljesült volna.

De hiszen tudja ezt az ország, tudni fogja majd a választások alkalmával is a tavasszal.

Nyomozás az új bünvádi perrendtartás szerint.

Azon alkalmából, hogy meglehetősen el késsze bár, nálunk is hozzáfogtak az újévkor életbe lépő bünygyi reform előkészületeihez, azt hisszük, nem lesz érdektelen, ha megemlékezünk arról a felolvasásról, a melyet Gerő Armiu nagyváradi rendőrkapitány tartott e hó 17-én a nagyváradi jogászegylet ülésén. A „Tiszántul”-ból vesszük át ezen érdekes felolvasásnak bevezető és befejező részét:

Nyomozás az új perrendtartás szerint.

A rendőrségnek bünygyi nyomozásokban való eljárása eddig annyiféle volt, akár csak a hány város és rendőrségünk van.

A nyomozást, a hány ház, annyi sokas alapján végezték és a fővárosi rendőrségen kívül, a melynek eljárását több elemekben az államrendőrségről alkotott 1881. XX. t.-cz. irta elő, tán egyetlen rendőrség sincs, a mely nem a maga külön észjárása szerint járt volna el.

Az új bünvádi perrendtartást tehát érthető örömmel fogadja a rendőrség, mert immár törvényben vannak külön írva a rendőrhatalóságok és a rendőrközégek jogai és kötelezségei s ami a leglényegesebb: taxative felsorolva az előzetes letartóztatás esetei, a mivel eddig igen sokan nem voltak tisztában, mert határozottan körvonalaolva nem volt. S így végre tudja magát a rendőrség mihez tartani és asi eljáratja az új törvényt, annak nem fog többé a feje fölött lebegni a hivatalos hatalommal való visszaélés örökös réme, mert tisztában lesz a nyomozó cselekményeknél őt megillető jogok és kötelezségek határai felől s megóvja őt az eddigi szokásos tévedésektől és esetleges találgatásoktól. Ezenutal tehát csak a törvényt alkalmazni kell tudni.

Csakugyan itt önkénytelenül felmerül az a kérdés, vajjon a rendőrhatalóságok jelenlegi szervezetük — vagy — mondhatnók inkább — szervezetlenségük mellett és különösen kellő számú jogi kvalifikációval bíró tisztviselők hiányában képesek lesznek-e a törvény által rá rótt feladatoknak megfelelni.

Hisz tudjuk, hogy a legtöbb vidéki város-

csak a saját pillanatnyi szeszélyeinek hódol, csak magának keres játékszert, a többit eltörlí.

Asszonyom iszonyu vádakat halmoz rám. Összerokadok alattuk, ha az ön szép, haragos ajkairól hallom azokat. És azt kell hinned, nincs melegség számomra és kárhozat kezd szívembe szállani.

Az asszony fölkapczag.

— Melegség? — Nincs, Zádory. Mi lehetne annak, aki megfoszt a leghecsesebbtől, azért, mert csunya önzésével ugy találja jónak. Melegség önnek? Oh nincs, Zádory, nem is lesz!

Megremeg egész alakjában a nő s elhalványul a férj, mikor kérdi:

— E szerint elíz, méltóságos asszonyom?

— Még nem, gróf, most önt is hallani akarom.

Grófnő, tettemért csak az lstennek és önnek tartozom felelősséggel. Okot, melegséget nem tudok mondani. Volna valami, amit ha elmondanék, tán érző szívet sujtának vele... De nem tettem, mert lovagias embernek tartom magamat.

Gróf ur rejtélyekben beszél, én pedig nem vagyok az effélek kedvelője.

Tudom grófnő, és mégsem mondhatom el. Két módja lett volna annak, amit tettem, de azt választottam, amit ön is tud asszonyom. Megöltem férjét nyílt, egyenes harezban, a látszat megmentésével, inkább magamat itéltettem el. Ezek a körülöttünk forgó alakok most nem tudnak mást, minthogy az ön ura becsületes ember volt, aki szerette magát...

ban csak egy tisztviselő látja el a bünygyeket és sok helyen talán még ez az egy tisztviselő sem végvezett egyén.

S ha még figyelembe vesszük, hogy a törvény 84. §-a a rendőrhatalósági kört még a falusi bíróra is kiterjesztette, ugy, hogy a községi előjárásoknak — melyek nagy része pedig, különösen a kis községek — mondhatni — ma is Árpád-kori állapotban vannak, nemcsak az indítványok és panaszok jegyzőkönyvbe vétele lesz kötelezsége, de a 94. §. értelmében ép ugy, mint a városok rendőrhatalósági, kötelezségek lesznek a nem magánindítványra üldözendő büncselekvényeket külön fölhívás nélkül is hivatalból nyomozni és a kir. ügyészségnél, vagy járásbírósnál följelenteni, — a gyakorlat szempontjából nem valami nagyon biztató kilátást nyújt a jövő.

A kormány eleget vélt tenni kötelezségeinek egy törvény megalkotásával és a bíróságok, illetve bírák létszám-szaporításával, a rendőrségre azonban, melyre pedig a bünyper legnehezebb és szerintem legfontosabb részének megoldása: a bünyper előkészítése — nehezedik, egyáltalában nem gondolt.

A városi rendőrhatalóságokat, különösen pedig a községeket az új törvény szervezetlenül, csaknem készületlenül fogja találni.

Vagyis a kormány nem fontolta meg, hogy vajjon meglesznek-e azok az előfeltételek, amelyek a törvény megfelelő végrehajtását lehetővé teszik és biztosítják.

E nélkül féltő, hogy ez az új törvény, mely pedig az európai bünvádi eljárásokról szóló törvények között (amint szaktekintélyek állítják) sok tekintetben első helyet foglal el, — nagyrészen csak papíron marad és a bünygyi rendőrség szervezetlenségén és arra hivatott kvalifikált közegnek elégtelenségén hajtóerést szenved.

Meggyőződésem szerint tehát az új törvényben lefektetett modern jogelveknek megnyugtató alkalmazását csak akkor várhatjuk volna, ha a törvény életbeléptetését a rendőrség államosítása előzte volna meg, mert a most rendelkezésre álló rendőri közegek általában a legjobb akarat mellett sem tudnak megfelelni azoknak a magasabb követelményeknek, melyekkel a rájuk váró nehéz munkakörben birniok kellene.

A rendőrség államosítására pedig, sajnos még hosszú ideig nem számíthatunk, mert a kormányelnök csak nem rég azt a kijelentést tette a parlamentnek, hogy az államosítás küszöbétől még távol állunk.

Nem csoda tehát, ha az ország összes rendőrhatalósági bizonyos aggodalommal néznek a törvény életbeléptetésének napja elé.

— Elég. Mit beszél, Zádory?

— Én tudom, asszonyom, hogy hazug tettetés volt az érzelme.

— Az nem lehet!

Összekulcsolja kezét az asszony, úgy néz a férfire, aki oly rettenetes valót tár föl előtte és kéri:

— Mondja, hogy nem igaz ez és megbocsájtok.

S a gróf szigorú őszinteséggel mondja rá: — Igaz, bizonyítékom is van.

Halotthalvány a grófné és ájulva terül el a parketten. Szobájába viszik.

Vége az estélynek.

II.

Bis, halovány az arca. ahogy megtörve fekszik az ágyában.

Es kínzó emlékek bántják, mintha édes méreg dulna vérében.

Melyik becsületes hát?

Aztán levelet irt Zádorynak.

Gróf!

Szerettem az uramat és most is szeretem. Ne jöjjön hozzám többé. Meggyilkolta az ő testét s az én lelkemet. Nem leszek az öné soha-soha!

Márfayné.

Es megnyugodva mondja a belépő szobaleányok:

— Küldje ezt a levelet Zádory grófhoz.

Mézes János.

Bizunk ugyan a bíróságok, különösen pedig a nyomozás irányításával és ellenőrzésével megbízott kir. ügyészség támogatásával és jóindulatában, hogy főleg eleinte a kezdét nehézségeivel való küzdelem időszakában, bármi csekély mulasztást vagy szabályellenességet nem fognak ellenük kiaknázni, hanem közös érdekből bennünket támogatni és a hol kell, kellő utbaigazításokkal ellátni fognak.

Összegezve már most mindazt, a mit a fentebbiekben ismertetve — a magyar modern jogéletben új korszakot jelentő bünvádi perrendtartás a nyomozó eljárásra nézve megállapít, kétségtelen, hogy az új nyomozó eljárás az egyéni szabad-ágot, legmesszebb menő biztosítókkal vette körül, ugy, hogy Magyarországot immár nemcsak elvileg, de gyakorlatilag is jogállamnak mondhatjuk, másfelől azonban bizonyos az is, hogy nem alaptalan a rendőrhatalóságok azon aggodása, hogy az új rendnek itt-ott tulzába hajtott humanisztikus intézkedései sok esetben a nyomozást jelentékenyen megnehezíteni fogják.

Szerintem a hiba abban rejlik, hogy az új eljárás nem tett különbséget a nyomozat és bírói vizsgálat közt, hanem ugyanazokat az intézkedéseket rendelte a nyomozatnál nézve, a miket a bírói vizsgálatra aplikált. A nyomozat részére szabadabb mozgást kellett volna biztosítani, mert nem vitázhatja senkisé, hogy más a nyomozó hatalóság feladata és más a bírói vizsgálaté. E két működési kört egy kalap alá huzni, figyelmen kívül hagyását jelenti a rendőrség különös jellegének, sajátos föladatának.

Reméltünk azonban a belügyminiszteriumból oly végrehajtási utasítást kapni, melylyel a törvénynek egyik-másik fogyatékosságán segítve leund. Ezen bizalommal várt utasítást azonban, sajnos még ma a tizenkettedik órában sem kaptuk meg.

Törvényhatósági gyűlés a megyénél.

A vármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, meglehetősen gyöngye érdeklődés mellett.

Fidák Pál báró főispán megnyitja a gyűlést, kijelenti, hogy a gyűlés egybehívását több halaszthatlan ügy elintézése tette szükségessé.

Az első fontos ügy a közigazgatási bizottságból kilépő Tallián Vilmos, Szüts Sándor, Molnár Béla, dr. Szüts Andor és Vértessy József tagok helyének választás utján való betöltése volt. A szavazatszedő bizottság elnöke gróf Zichy Jenő, tagjai pedig Urházy Lajos, Kenessey Gyula és Salamon György voltak. Változás nem történt a közigazgatási bizottságban, mert ismét ugyanazok választattak meg a kik kiléptek. Dr. Szüts Andor 49, Tallián Vilmos 45, Szüts Sándor 48 és Vértessy József 47 szavazatot kapott.

Az igazoló választmányt alakította meg ezután a közgyűlés az 1900-ik évre. A közgyűlés a kilenc tag közül ötöt választ, a többit a főispán nevezi ki. Megválasztott: Hussár Agost, Hardy Antal, Kenessey Lajos, dr. Szüts Andor és Vértessy József; a főispán pedig elnöknek Verebi Vég Istvánt, tagokul pedig Dettrich Zsigmondot, Molnár Bélát: és Mayer Károlyt nevezte ki.

Az alispán jelenti, hogy a szabadváráni bizottsági tag választás, mely május 29-én ejtetett meg, meg lett semmisítve, mert a megválasztott Schwarz Armin 2 évi adóval volt hátralékban. Az új választás január 18-ára tűzetett ki.

Az igazgatóválaszmány bemutatja a legtöbb állami adót fizető bizottsági tagok 1900. évre érvényes névjegyzékét. Tudomásul szolgál.

Baranyavármegye közönsége a vármegyei tisztviselők fizetését felelel, melyet 20% pótdoból fedez. Ezt a határozatát megküldi, továbbá az országgyűléshez intézett felhívását a vármegyei tisztviselők ellátásának rendezése ügyében szintén megküldi.

A közgyűlés elhatározta, hogy alap-híján, mivel a pótdadó is ki van merítve s ugy sem tudja a tisztviselők fizetését felelelni, egy küldöttséget választ, mely a miniszterelnököt megkéri, hogy az állami költségvetésben a megyei

tiszviselők ügyeinek rendezésére tartott fedezetből egy részt megynéknak is juttasson. A küldöttség elnökekül megválasztott a főispán, tagjaiul pedig *Huszár* Agoston alispán, gróf *Zichy* Jenő, gróf *Czirák* Antal, Verebi *Végh* István és a megyében megválasztott országgyűlési képviselők.

A székesfejérvári Vörösmarty-kör a megyét felszólítja, hogy Vörösmarty Mihály születésének emlékére rendezendő országos ünnepélyen vegyen részt.

Huszár Agost alispán örömmel veszi ezt a maga nevében tudomásul, de az ünnepély még oly messze van, hogy tervet még nem lehet készíteni, azért azt ajánlja, hogy küldesék ki egy ünneprendező-bizottság, mely tervet készítve azt a legközelebbi közgyűlés elé terjeszse. A bizottság elnökekül báró *Fiath* Pál főispán, alelnökül *Huszár* Agost, tagjaiul pedig gróf *Zichy* Jenő, gróf *Czirák* Antal, *Meszlényi* Pál, *Meszlényi* Benze, *Urházy* Lajos, *Bélaváry* *Burhard* Rudolt, *V. Végh* István, *Kenessey* Lajos, *Vértessy* Lajos és *Udvardy* Sándor választottak meg.

A székesfejérvári ügyészség megkeresi a trvhatóságot, hogy a szolgabíráknak ügyéségi megbízottakként leendő kirendelését engedje meg.

Szűts Jenő fszgbíró a kérelem visszautasítását indítványozza, mert a szolgabírák amugy is túl vannak halmazva munkával s ez ismét nagy megterhelés lenne.

A közgyűlés az alispán indítványára úgy határozott, hogy ideiglenesen megengedi a szolgabírák igénybe vételét.

A többi kevésbé érdekes tárgy elintézése után a főispán 12 óra felé az ülést bezárja. Háláját fejezi ki a törvényhatóságnak kitartó működéséért, melylyel a feloltat évben munkáját végezte. Kívánja hogy ezután is a végtelen hazaszeretet s az uralkodó iránti ragaszkodás vezesse őket működésükben. Az uralkodó életével fejezte be szavait.

Gróf *Zichy* Jenő állott feje ezután s a törvényhatósági bizottság nevében boldog újvet kívánt a főispán egész családjának.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hir.** *József* főherceg tegnap *Alesuthról* egész családjával együtt *Fiuméba* utazott, hosszabb téli tartózkodásra.

— **A királyné szobra.** A miniszterelnöki palotában tegnap este érkekezletre jött össze az Erzsébet-szobor országos bizottsága a miniszterelnök elnöklésével. Az érkekezleten jelen voltak: *Tisza* Kálmán, *Szilágyi* Dezső, *Csáky* Albin gróf, *Bubics* Zsigmond, *Zichy* Jenő gróf, *Rátkay* László, *Lotz* Károly, *Benczur* Gyula, *Hauszmann* Alajos, *Bánffy* György gróf, *Keglevich* István gróf, *Márkus* főpolgármester, *Halmos* polgármester, *Jókai* Mór, *Tarkovich* államtitkár, *Szinnyey* Merse Pál, *Berzeviczy* Albert, *Beóthy* Zsolt. *Szél* Kálmán miniszterelnök előadta, hogy a végrehajtó-bizottság megalakult és az érkekezletnek jelentést fog előterjeszteni eddigi működéséről. Az érkekezlet nagy örömmel vette tudomásul, hogy a boldogult emlékü királyné szobrára eddig tényleg befolyt összeg kamat nélkül hétszázhuszonkétezer forint. Felolvasták ezután a végrehajtó-bizottság jelentését e pályázati feltételekről, melynek sarkalatos pontja az, hogy pályázatban csak magyar művészek vehetnek részt. Egyebekben a feltételek szabad teret enged a művészi felfogásnak, a helyi viszonyok tekintetbe vételével. Három díj lesz kitűzve, egy 10, egy 6 és egy 4 ezer koronás; a pályázatok felett egy tizenkét tagból álló zsűri fog itélni, főbb részeiben ezeket tartalmazta a végrehajtó-bizottság jelentését, melyet az érkekezletnek elfogadásra ajánlottak. Erre hosszabb eszmecsere fejlődött ki s abban állapodtak meg, hogy bár a szobor helyét az unjannon szabályzott Szent-György tér közepén jelölik meg, azért az ettől eltérő felfogást még sem zárják ki a pályázatból. Az országos szobor-bizottság által így végleg megállapított pályázati feltételeket a végrehajtó-bizottság fogja kihirdetni.

— **A főkapitány előterjesztése.** *Ité* István rendőrkapitány ma egy terjedelmes előterjesztést intézett a városi tanács után a törvényhatósághoz, melyben az újévkor életbe lépő új bünvádi perrendtartásra való tekintettel a rendőrség szaporítását és a hivatalos, illetve börtönhelyiségek kibővítését kéri. A széles és kellő alapossággal megindokolt előterjesztésben valóban siralmas képét adja a főkapitány a rendőrség jelenlegi állapotának. Az új rend annyi megterhelést ró eme mostoha viszonyok közt sinlődő fontos intézményre, hogy azt a meglévő létszámmal elintézni teljes lehetetlenség. A főkapitány első sorban egy irnoki állás szervezését kéri, hogy az aránytalanul főlásporodó írásbeli munkát, nevezetesen a jegyzőkönyvvezetést főnakkadás nélkül végeztethesse, azonkívül legalább hat emberrel kéri a rendőrlégnységet kiegészíteni. Ezt a hat új embert a nyomozó szolgálatra alkalmaznák, a mibez természetesen több rendőri képesség kell, mint például a kézbesítések eszközéséhez, ezért lehetőleg kiszolgált esendőröket kell fel fogadni, a kiket azután megfelelően kioktatnák. A rendőrségi foglyok elhelyezésére használt zárkák sem hivatalos, sem embriességi szempontból nem tarthatók tovább jelenlegi szegyenletes állapotukban, annál inkább, mert jövőben a vizsgálati foglyokat külön-külön helyiségekben kell elszállásolni. Így nem csak a zárkák szaporítása, de egyszersmind a meglévőeknek átalakítása is multhatlanul szükséges. A főkapitány előterjesztését a f. hó 28 an tartandó közgyűlésben fogják tárgyalni.

— **A Vörösmarty-kör** lelkes hangu választ adott ki a „*Hazánk*” nyílt levelére, melyet ez a derék napilap a Vörösmarty-ünnepély tárgyában intézett gróf *Zichy* Jenőhöz. A „*Válasz*” közlését helyszüke miatt a jövő száma halasztottuk.

— **A rokkantak karácsonya.** Ma délelőtt 10 órakor osztotta ki az agintezeti albizottság a a Körnendi-házban szállásoló gondozottaknak a szokott karácsonyi ajándékot: egy- és ruhaneimüket. A bizottság részéről *K. Horváth* István elnök, továbbá: *Lasits* István, *Richter* József, *Pollák* Armin és *Trenkó* József voltak jelen a kiosztásnál.

— **A jégpálya megnyit.** Karácsony hete meghozta a fiatalok legkedvesebb krszkindijét, a csillogó, sima jéget. Tegnap már hangos volt a korcsolya-egylet jégpályája, melyet a kipirult arcu leánykák serege shirazi mezővé varázssolt, nem csak a köztük „bögniző” fürge leventék, de azok szemében is, a kik a fűtött pavillon nedves ablakain át gyönyörködtek a legbájosabb deczemberi képbén.

— **Adomány.** *Salomon* György sárbogárdi községi jegyző neje, szül. tadoskeddi *Tóth* Ilona a sárbogárdi róm. kath. templom részére beszerzendő 1 drb. góth vecsernye palást és 1 drb. góth miseruha beszerzése kötségeihez 50 frttal járult, mely nemes adományért ez uton is köszönetet mond *Fodor* Ferencz plebános.

— **Karácsony katonáéknál.** *Lobkovitz* herczeg hadtestparancsnok az összes csapatokhoz rendeletet intézett, mely szerint a jövőseletű öreg (azaz 2-ik és 3-ik évüket szolgáló) katonáknak 10 napi szabadság adható a karácsonyi ünnepekre, az ujonczoknak pedig 3-4 nap, melyet a század parancsnoka belátása szerint meg is toldhat. A karácsonyi ünneplés, illetőleg szabadságra menés pénteken kezdődik és tart vizkeresztig s ezalatt teljesen szünetelnek a gyakorlatok.

— **A krajczár vége.** A régi 1 és fél krajczáros rézpénzt az állami pénztárak még e hónap végéig fogadják el a fizetés, avagy beváltás végett. 1900. újév napjától kezdve a régi váltópénzt egyáltalán sehol sem lehet beváltani s így annak értéke ez év végével teljesen megszűnik. Egyes-és különösen osztrák helyekről feltérjesztés ment

az illető pénzügyminiszterhez az állampénztárak beváltási kötelezettségének legalább a jövő jú-20-ig leendő meghosszabbítása érdekében, de a két kormány nem tér el az eredetileg megállapított módozatokról. Újév napján tehát végleg vége lesz a krajczárnak.

— **Hatóságilag — nem engedélyezett vég eladás.** *Kaposi* Zsigmond vaskereskedő nemrég átvette a Kosuth-utcai Győri féle vaskereskedést s az üzletben levő cikkekre, még mielőtt az iparhatósági engedélyt megkapta volna, végeladást rendezett. Eme kis szabálytalanság miatt a rendőség ma, az iparkamara véleményének meghallgatása után 200 forint bírságra ítélte *Kaposit*, ki az ítélet ellen fellebbezést jelentett be.

— **Affer a szőlőhegyen.** *Matics* János öreg-hegyi lakos már régebb idő óta nem a legjobb egyetértésben élt *Kuljai* I. re hegylakóval. Tegnap, midőn utja épen haragosának hajléka mellett vezetete el, *Kuljai* egy súlyos vaslapátal orozva megtámadta és fejét hat helyen beverte. Az erősen vérző ember később bejött a városba s itt egy orvossal láttelelet állítottott ki a szenvedett sérüléseiről, azután pedig jelentést tett a rendőrségnek, mely az ügyet a járás-bírószághoz tette át.

— **A korcsmák rendőri felügyelete.** Az 1890. január elsején érvénybe lépő új italmérsi törvény végrehajtása dolgában Széll Kálmán, mint belügyminiszter, szigorú rendeletet bocsátott ki a korcsmák rendőri és orvosrendőri felügyeletére vonatkozólag. A terjedelmes rendelet intézkedik a felügyeletet gyakorló hatóságokról, a közegészségügyi és orvosrendőri tialmakról, a közérkölciségi és rendőri felügyelet terjedelméről és a kihágások szigorú büntetéséről. A legkisebb büntetés 200 koronáig terjedhet. Ezenkívül a korcsmáros italmérsi jogosítványt is elveszti. A részegség meggátása és a korcsmai hitelről szóló törvény megtartása iránt különösen kötelezve vannak a korcsmárosok. Szerecsenüket nem szabad úzni a korcsmákban, valamint a rendelet értelmében a pinczerek és pinczernők a vendégekkel szemben magukat illedelmesen tartoznak viselni. A női alkalmazottak, ha erkölesteln életet folytatnak, az italmérésből kitiltandók. Ezenkívül legkevesebb 40 koronáig terjedő pénzbirággal sújtandók. Az egészségtelen ételek és hamisított borok miatt szintén elveszti a korcsmáros az engedélyt.

Színház.

Nebántsvirág.

Decz. 19. A közönség kedvence, *Szalóczy* Irén tartotta jutalomjátékát, s ez alkalomra *Hervé* bájos operettejét a „*Nebántsvirág*”-ot választotta, *Denise de Favigny* szerepét véla legalkalmasabb keretnek arra, hogy abban gratiozus egyéniséget a legszebb szinten bemutassa. Evvel azt is megmutatta, hogy nem csak kecses tánczaival s a pajkosság tulzasaival — ezekben igen nagy mester — tud sikert aratni, hanem művészi alakítást is tud adni, a miről különben a közönség már egyik-másik nálunk bemutatott szerepéből reá nézve igen előnyösen meggyőződhetett. És e sikere sokkal nagyobb becsesl birnak az előbbieknél, mert ha zajos táncza, ügyes mozgólódásai nagy gyönyörűséget okoznak is a közönségnek, (már csak egy részének), játéka igazi művészi becsesl csak akkor bir, ha a pajzánkodás mellett alakításra is nyílik tér, mire különben finom izlése, műveltsége bájos egyéniséget nagy mértékben kénesíti. A kis „*Nebántsvirág*” e czélra a legalkalmasabb női szerepek egyike, mondhatni mértéke a szubrett énekesnő művészi kvalitásának. És *Szalóczy* Irénél gratiozusabban kevés vidéki énekesnő tudja megjátszani *Denise de Favigny* szerepét, melyben a kis leányos neivítés mellett a pajkos gyermekeskedés s esztelen könnyelműség oly kedves harmoniába egyesül. Végteleen bájos volt különösen azon jelenetben, midőn az ébredő szerelem jelei kezdtek mutatkozni a könnyelmű leánykában; mikor megismerkedik *Fernand*dal, majd később, mikor megtudja hogy házosodni akar, oly természetes

egyszeriséggel s tökéletes hűséggel adta vissza a szerelmes leánya örömet és bánatát, hogy a közönség szinte elérzékenyült. Enekszámái, kupléi s ügyes forgatódásai most sem tévesztették hatásukat, bár sajnos, egy kis rekedtség volt hangján észrevehető.

A közönség zajos ovációkban részesítette kedvencét, tisztelői pedig gondoskodtak arról, hogy sikere minél inpozansabb legyen; a zsinórpadlásról valóságos virágoszó hulott alá, az orchestrumból pedig vagy hat-hét gyönyörű virágkosarat nyújtottak fel a meghatótt művésznőnek.

Kiváló érdekességet közölni már az előadásnak Kövesi Albert fellépte, ki Celestin szerepében egyik legjobb alakítását mutatta be. Kötőnő arczjátéka, ötletes rögtönzései még magukat a szereplőket is meglevették, s jókedvű mókázásaival folytonos derűltégekben tartotta a különben is ünnepies hangulatban levő közönséget, mely a jeles művészt nyílt színen is hosszas tapsokkal tüntette ki.

Jók voltak Szepessy Gusztáv az őrnagy és Kovács Sándor a részeg őrmester szerepében, valamint a többi szereplők is, kikről most nem emlékezhetünk meg. A közönség, mely zsufolásig megtöltötte a színházat, egyikét töltötte a színiszczon legsikerültebb estének s elismerésének az ünneplott művésznő és vendégművész iránt ho-szas tapsokkal és kihívásokkal adott kifejezést.

Decz. 20.

A sabinnők elrablása. Az óbudai műintézet kapui egyelőre bezárva, Kövesi a fáradságtalan direktor, így szólta vala kedves nejehez: -- Gyere szívem, támogassuk egy kicsit a sörgört. Ráfér.

Es a Szulamit szerzette habérokon kipihent művészpár lerándult Szekesfehérvárra.

Háromszor segítettek telt házat csinálni: egyszer a kis Szal-czinak, és kétszer Szalkainak, a csüggedő sógornak. A negyedik kísérlet nem sikerült. Szeretjük hinni, hogy ennek kizárólag a rosszul választott darab volt az oka. Pedig az a — szinte resteljük kimondani — 70-80 fős közönség kitűnően mulatott a szolid ócskaságon, szóval, az ugynevezett belső siker teljes volt, a mi Kövesin kívül főképp Szepesi és Déri érdeme. Kövesi olyan pompás humorral mutatta be a fürge ripacs-direktort, hogy a ki-kítőre derült, égtől valóságos légvonat támadt a különben kongó nézőtérben. Szepesi megkapó közvetlenséggel játszotta meg a titkos drámaíró öreg professzort és Déritől is egyiket láttuk legjobb alakításainak. Torlómetszett eredeti alak volt Kovács is az ünnepi kereskedő szerepében, meglátszott minden szaván, minden mozdulatán, hogy odalent, Erdélyben, figyelmesen tanulmányozta ezt az érdekes műzét. Féltemos anyós volt Borsitsky Ilona és Gazdy Aranka édes kis menyecske. Pálfi Mariskával egyre jobban megbarátkozunk, bár előljét nem lesz könnyű elfeledtetnie.

F-y.

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

Karácsonyi és ujévi
ajándékok,
épes könyvek 5 krtól kezdve,
épes levelező lapok nagy választékban,
épes tréfás levelező lapok,
Karácsonyfa díszítések,

Ujévi köszöntő kártyák.
Emlék könyvek stb.

legjutányosabb áron kaphatók.

Kaufman F.

könyvkereskedésében

Kossuth-utca 9. sz.

289. 3-1.

A koronaérték

kütelező behozatala alkalmából

**ÜZLETI KÖNYVEK
és NYOMTATVÁNYOK**

kezdésére ajánlja

SZÁMMER IMRE

***** könyvnyomató és
könyvkötő intézete *****
Sz. Fejérvár, Bástya-u. 9. sz.

Papíri és vásznerkereskedés
nyomtatványraktár. ***

Közimunkák izlésteljes és
modern **
* kivitelben.

Gyors kiszolgálás, jutányos árak.

70-65

PFINN JÓZSEF Alapítva 1858-ban.

Telep: Palotai-utca 23.

„CONCORDIA“

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA

Sürgöny-cím: CONCORDIA SZÉKESFEJÉRVÁR Telefon-szám 79.

Sas-, Jókai- és Iskola-utca sarkán, a „Fekete Sas“ szálloda átellenében.

A legolcsóbb és legdíszesebb temetések elvállaltatnak.

¶Hullák szállítása a vidék bármely irányába eszközöltenek. *****

***** Vidéki megrendelések távirat útján is elin téztetnek.

▶ !!Sírkoszorúk!! ◀

A valódi

Singer varrógépek

Uj családi varrógépeink a legkönnyebb és legnyugodtabb járásuk, kezelésük a legegyszerűbb és felülmúlhatlanok minden a háztartásban előforduló munkák, valamint a divatos mihimzés és áttört munkákban.

Ingyenes oktatás minden házi varrási munkában, valamint a divatos mihimzésben.
— Rimzöselym-raktár dus színválsztékban.

Electromotorok házi használatra való egyes gépekhez.

SINGER Co. varrógép részvénytársaság.

Eszélett Weidlinger G.

Székesfehérvár, Nádor-utca 2.

Nyomott Szám: 1899. 289. 3-1. Szekesfehervar

287. 2-2